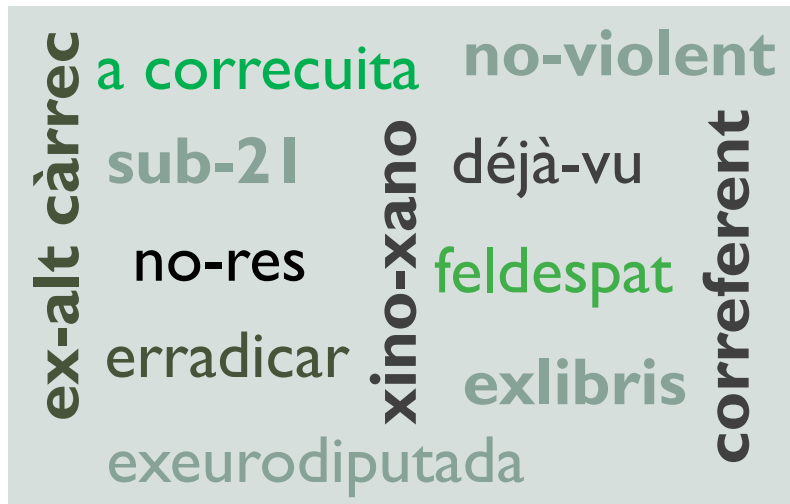

Novetats ortogràfiques III

L'ús del guionet i la grafia dels mots prefixats i compostos

Ús del guionet

Amb trama, les novetats.

Sense guionet	Amb guionet
MOTS PREFIXATS	
<i>(consulteu l'actualització d'aquest apartat a la nota de llengua 96, «Canvis en l'ús del guionet en mots prefixats»)</i>	
<p>D'acord amb la norma general: <i>avantprojecte, bescanvi, coexistir, contraprestació, interdisciplinari, macroconcert, preacord, quasicontracte, reinserció, sobreprotecció, ultraconservador, vicepresidència</i></p> <p>I també quan un radical va precedit de dos o més prefixos: <i>exeurodiputada, exvicepresident</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Els conjunts formats per «no + nom» i «no + adjectiu»: <i>no-agressió, no-bel·ligerància, no-res, no-violència; no-bel·ligerant, no-violent</i> Si el prefix precedeix majúscules, xifres, símbols, cometes o mots en cursiva: <i>anti-OTAN, sub-21, globulina anti-D, ex-«hippy», anti-skinheads</i> Si el prefix precedeix un sintagma lexicalitzat, una locució o bé un mot que ja porta guionet: <i>ex-alt càrrec, ex-conseller en cap, anti-pena de mort, pro-dret a vaga, Sub-direcció General, anti-nord-americà</i>

MOTS COMPOSTOS

<p>Compostos d'acord amb la norma general:</p> <p><i>agredolç, allioli, bocamoll, centpeus, clarobscur, compravenda, curtcircuit, filferro, gratacel, malnom, milhomes, nouvingut, parallamps, vistiplau, a correquita, a cuitacorrents</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Si són numerals compostos: <i>trenta-tres, vint-i-set, quatre-centes</i> • Si el primer element és un punt cardinal: <i>sud-est, nord-coreà, Sud-àfrica</i> • Si són compostos reduplicatius: <i>ping-pong, tic-tac, xino-xano</i> • Si el primer element duu accent gràfic: <i>camí-raler, ciència-ficció</i> • Si el primer (o el segon) element acaba amb vocal i el segon (o el tercer) element comença per <i>r, s</i> o <i>x</i>: <i>mata-rates, cul-de-sac, para-xocs</i> • Si l'aglutinació dels elements pot alterar o dificultar la lectura: <i>pit-roig, plats-i-olles, Puig-reig</i> • Si algun dels elements és un símbol (lletra, xifra...): <i>pH-metre, goma-2</i>
<p>Compostos amb formes prefixades (acabades en <i>o</i> o <i>i</i>):</p> <p><i>audiovisual, economicofinancer, espaciotemporal, psicopedagog, sociocultural</i></p>	
<p>Manlleus adaptats:</p> <p><i>aiguagim, ciclocròs, discjòquei, exlibris, vademècum</i></p>	
<p>Manlleus no adaptats que en la llengua d'origen s'escriuen amb els elements aglutinats:</p> <p><i>bypass, copyright, mezzosoprano</i></p>	<p>En general, manlleus no adaptats:</p> <p><i>best-seller, bat-trick, plum-cake, au-pair, chaise-longue, déjà-vu</i></p>

Grafia dels mots prefixats i compostos

Grafia dels mots prefixats i compostos amb el segon component començat per *r*

Escribim <i>rr</i> entre vocals [Abans amb <i>r</i>]	En els mots començats amb els prefixos <i>a-</i> (que significa 'no' o 'sense') i <i>cor-</i> (variant de <i>con-</i>): <i>arrítmia, correferent, corresponsable</i>
	En el mot <i>erradicar</i> i derivats (<i>erradicació, erradicatiu</i>)
	En els compostos amb els radicals grecs <i>raquio-</i> (o <i>raqui-</i>), <i>reo-</i> , <i>rino-</i> (o <i>rin-</i>), <i>rinco-</i> , <i>rizo-</i> (o <i>riz-</i>) i <i>rodo-</i> i amb les terminacions <i>-rràfia</i> , <i>-rrexí</i> i <i>-rrinc</i> : <i>cefalorraquidi, biorreologia, otorrinolaringòleg, arrizòfit, cinorròdon; neurorràfia, metrorrexí, ornitorrinc</i>

Grafia dels mots prefixats i compostos amb el segon component començat per *s* seguida de consonant

Si el segon component coincideix formalment i semànticament amb un mot català començat per *e*, aquesta *e* es conserva:

<i>altoestrat</i>	(<i>estrat</i>)
<i>arterioesclerosi</i>	(<i>esclerosi</i>)
<i>bioestratigrafia</i>	(<i>estratigrafia</i>)
<i>broncoespirometria</i>	(<i>espirometria</i>)
<i>cronoestratigrafia</i>	(<i>estratigrafia</i>)
<i>electroestàtic</i>	(<i>estàtic</i>)
<i>exo esquelet</i>	(<i>esquelet</i>)
<i>feldespat</i>	(<i>espat</i>)
<i>geoestacionari</i>	(<i>estacionari</i>)
<i>termoestable</i>	(<i>estable</i>)

[Abans sense la *e*]

Aquesta novetat els assimila als que segueixen la norma general: els mots prefixats i compostos no perden mai la *e* inicial del segon component quan va seguida per «*s* + consonant».

Per exemple: *autoescola, contraespionatge, infraestructura, preescolar, poliesportiu, telespectador*.

Campanya **antiincendis** / Al·legat **anti-pena de mort**

Per què [*campanya*] **antiincendis** no porta guionet i [*manifest*] **anti-pena de mort** sí que en porta?

En el primer cas el prefix *anti-* només afecta el nom *incendis*. En el segon, en canvi, afecta el nom i el complement: *pena de mort*.

Altres exemples:

*campanya antitabac, alerta antiterrorista, pseudoprofetes, preavis
vacunació anti-tos ferina, pseudo-petita burgesia, ambient pre-Segona Guerra
Mundial*

Per la mateixa raó diem *El subdirector de l'escola és ex-registrador de la propietat*.

Són freqüents els conjunts en què un prefix (generalment, *ex-*, *vice-*, *sots-* i *sub-*) s'adjunta a locucions o sintagmes que designen un càrrec o una professió i, per extensió, l'àmbit de les competències o l'oficina del càrrec.

La vicepresidenta quarta i el vice-tinent d'alcalde presidiran l'acte.

A qui es referia quan parlava d'un ex-alt càrrec? A l'exvicepresidenta o a l'ex-conseller en cap?

*Ferit l'ex-primer ministre grec Lucas Papademos en una explosió al seu cotxe.
(Nació Digital, 25-5-2017)*

La reunió tindrà lloc a la Sub-direcció General de Política Lingüística.

Per a instal·lar-vos el diccionari d'exclusions i el diccionari complementari del Word al vostre ordinador, seguiu les instruccions de la pàgina d'[Assessorament lingüístic](#) de la Intradiba.

Podeu consultar l'apartat «4. La grafia dels mots prefixats i compostos» del document «[Novetats de l'Ortografia catalana](#)» de la pàgina d'Assessorament lingüístic de la Intradiba.

Font: Institut d'Estudis Catalans. *Ortografia catalana*.